

**SUPPORT
SCIENCE**

ORIENTAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

journal homepage:
<https://www.supportscience.uz/index.php/ojss>

ORIENTAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES
2021
Volume 01 Issue 01
(pp. 12-25) 2021

CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF UZBEKISTAN'S FOREIGN POLICY AT THE CURRENT STAGE

Elyorbek A. Otajonov

Doctoral student

Institute for the Study of Youth Problems and Training of Prospective Personnel

Tashkent, Uzbekistan

E-mail: elyor.otajonov303@gmail.com

ABOUT ARTICLE

Key words: international relations, foreign policy, Republic of Uzbekistan, leadership.

Received: 28.04.24

Accepted: 30.04.24

Published: 02.05.24

Abstract: The article analyzes the directions of the foreign policy of the Republic of Uzbekistan. The main attention is paid to the political and legal foundations of the foreign policy of the Republic of Uzbekistan, statistical data and documentary foundations. Many international organizations consider Uzbekistan as a potential partner. Today, Uzbekistan maintains active relations with Russia, China, the USA, South Korea, Japan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Turkmenistan and Tajikistan. Foreign policy documents pay special attention to cooperation with Western countries. Not only within the framework of the European Union and NATO, but also high-level meetings are often held. In addition, the similarity of socio-economic problems, common security threats (drying of the Aral Sea, terrorism, religious conflicts, the spread of drugs and weapons, conflicts with Afghanistan), cooperation in migration and customs policy, comprehensive international environmental security are the reasons for participation in the creation of the system. Management of relations between Uzbekistan and Eastern countries. This is also in the interest of strengthening relationships. In this context, the direction of foreign policy is changing. Closer and more reliable cooperation is being established with the Russian Federation on military-strategic and geopolitical issues.

HOZIRGI BOSQICHDA O'ZBEKISTON TASHQI SIYOSATINING KONTSEPTUAL ASOSLARI

Elyorbek A. Otajonov

Tayanch-doktorant

Yoshlar muammolarini o'rganish va istiqbolli kadrlarni tayyorlash instituti

Toshkent, O'zbekiston

E-mail: elyor.otajonov303@gmail.com

MAQOLA HAQIDA

Kalit so'zlar: xalqaro munosabatlar, tashqi siyosat, O'zbekiston Respublikasi, rahbariyat

Annotatsiya: Maqolada O'zbekiston Respublikasi tashqi siyosatining yo'nalishlari tahlil qilingan. Unda O'zbekiston Respublikasi tashqi siyosatining siyosiy va huquqiy asoslari, statistik ma'lumotlar va hujjatli asoslarga e'tibor qaratilgan. Ko'plab xalqaro tashkilotlar O'zbekiston ni potentsial hamkor deb biladi. Bugungi kunda O'zbekiston Rossiya, Xitoy, AQSh, Janubiy Koreya, Yaponiya, Qozog'iston, Qirg'iziston, Turkmaniston va Tojikiston bilan faol aloqada. Tashqi siyosiy hujjatlarda G'arb mamlakatlari bilan hamkorlikka alohida e'tibor qaratilgan. Nafaqat Yevropa Ittifoqi va NATO doirasida, balki oliy darajadagi uchrashuvlar ham tez-tez bo'lib turadi. Bundan tashqari, ijtimoiy-iqtisodiy muammolarning o'xshashligi, xavfsizlikka umumiy tahdidlar (Orol dengizining qurishi, terrorizm, diniy mojarolar, giyohvandlik va qurol-yarog ' tarqalishi, Afg'oniston bilan ziddiyatlar), migratsiya va bojxona siyosatidagi hamkorlik, ekologik xavfsizlikning keng qamrovli xalqaro tizimini yaratishda ishtirok etish sabablari hisoblanadi. O'zbekiston ning Sharq mamlakatlari bilan aloqalari rahbariyati. Bu, shuningdek, munosabatlarni mustahkamlashdan manfaatdor. Shu nuqtai nazardan, tashqi siyosat yo'nalishi o'zgarmoqda. Rossiya Federatsiyasi bilan harbiy-strategik va geosiyosiy masalalar bo'yicha yaqinroq va ishonchli hamkorlik o'rnatilmoqda.

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ УЗБЕКИСТАНА НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

Эльёрбек А. Отажонов

Докторант

Институт изучения проблем молодежи и подготовки перспективных кадров

Ташкент, Узбекистан

E-mail: elyor.otajonov303@gmail.com

О СТАТЬЕ

Ключевые слова: международные отношения, внешняя политика, Республика Узбекистан, лидерство

Аннотация: В статье анализируются направления внешней политики Республики Узбекистан. Основное внимание уделяется политико-правовым основам внешней политики Республики Узбекистан, статистическим данным и документальным основам. Многие международные организации рассматривают Узбекистан как потенциального партнера. Сегодня Узбекистан поддерживает активные отношения с Россией, Китаем, США, Южной Кореей, Японией, Казахстаном, Кыргызстаном, Туркменистаном и Таджикистаном. В внешнеполитических документах особое внимание уделяется сотрудничеству со странами Запада. Не только в рамках Евросоюза и НАТО, но и часто проводятся встречи на высшем уровне. Кроме того, схожесть социально-экономических проблем, общие угрозы безопасности (высыхание Аральского моря, терроризм, религиозные конфликты, распространение наркотиков и оружия, конфликты с Афганистаном), сотрудничество в миграционной и таможенной политике, комплексная международная экологическая безопасность являются причины участия в создании системы. Управление связями Узбекистана со странами Востока. Это также в интересах укрепления отношений. В этом контексте меняется направление внешней политики. Устанавливается более тесное и надежное сотрудничество с Российской Федерацией по военно-стратегическим и геополитическим вопросам.

KIRISH

Bugungi kunda Markaziy Osiyo savdo yo'llarida strategik joylashuvi va mo'l-ko'l tabiiy resurslari tufayli siyosatshunoslarning e'tiborini tobora ko'proq jalb qilmoqda. Ushbu maqolada, ayniqsa, Mirziyoyev ma'muriyati hokimiyat tepasiga kelganidan buyon O'zbekiston tashqi siyosatining yo'nalishi baholanadi, respublikaning Afg'oniston va Janubiy Osiyoga alohida qiziqishi sabablarini asoslaydi, Rossiya va O'zbekiston o'rtasidagi hamkorlikning mustahkamlanishi tahlil qilinadi. Shuningdek, unda O'zbekiston va Rossiya o'rtasidagi iqtisodiy va savdo aloqalari hamda diplomatik infratuzilma tasvirlangan. Zamonaviy mualliflarning

ta'kidlashicha, mintaqada siyosiy plyuralizatsiya jarayoni sovet Ittifoqi parchalanganidan keyin boshlangan va tabaqalanish sabablarini ko'rsatmoqda[1].

ASOSIY QISM

Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasi tashqi siyosatining yanada dolzarb yo'nalishlari haqida so'z boradi, chunki O'zbekiston Prezidenti tomonidan taklif etilgan yangi tashabbuslarda va respublikaning xalqaro tashkilotlar doirasidagi qo'shma loyihalarida faol ishtirok etishni hisobga olish zarur. Tadqiqot metodologiyasi O'zbekiston Respublikasi tashqi ishlar vazirligining tuzilishi, vakolatlari, funktsiyalari va huquqiy asoslarini hisobga olgan holda institutsional tahliliga asoslangan. Bundan tashqari, xalqaro munosabatlar tizimidagi tashqi siyosat vektorlarini o'rganish, mamlakat manfaatlarini ularning qadriyatlarini nuqtai nazaridan aniqlash va tashqi ishlar vazirligining mexanizmlari sifatida bo'ysunuvchi organlarning funktsional imkoniyatlarini o'rganish uchun tizimli tahliliy usul qo'llanildi[2].

ASOSIY QISM

Sovet Ittifoqi parchalanganidan keyin Markaziy Osiyoning yangi mustaqil davlatlari davlat qurishda tajriba etishmasligi, etnik tafovutlar va iqtisodiy qiyinchiliklarga duch kelishdi. Asosiy muammolar ularning milliy o'ziga xosliklarini shakllantirish, konstitutsiyaviy islohotlarni amalga oshirish, tashqi va ichki siyosiy manfaatlarini shakllantirish edi. Asosiy muammo sovet universalizmi nomidan o'z shaxsiyatini, milliy manfaatlarini va mafkurasini shakllantirish edi. Sovet Ittifoqi parchalanganidan keyingi iqtisodiy islohotlar milliy valyutani joriy etish, xususiyashtirish va tashqi iqtisodiy aloqalarni diversifikatsiya qilishni o'z ichiga olgan. Mamlakatlar konstitutsiyalarni qabul qildilar va qabul qildilar, demokratik islohotlarni amalga oshirdilar va yangi siyosiy institutlarni yaratdilar. Ushbu qiyinchiliklar globallashuv, o'sib borayotgan ijtimoiy norozilik, ishsizlik va aholining kam daromadlari sharoitida mintaqaning past raqobatbardoshligi tufayli yanada kuchaydi. O'zbekiston ham bu muammolarga duch kelmoqda va hozirgacha uning asosiy maqsadi ichki va tashqi suverenitetini himoya qilish, o'z siyosiy yo'nalishi va mafkurasini qurishdan iborat. So'nggi yillarda O'zbekiston ning mintaqaviy maqomi tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ushbu yuksalishning sabablaridan biri kuchli etakchilik, ayniqsa sharqqa xos bo'lgan etakchilik-markazizmdir. Millatning buguni va kelajagi hukmdorlarning o'z resurslarini qanday boshqarishi va o'z siyosatini strategik ravishda qurishiga bog'liq. O'zbekiston ning hozirgi rahbari-Prezident Shavkat Milomonovich Mirziyoyev. O'zbekiston rahbarining faoliyatiga xalqaro baho jahon siyosiy elitasi uni muhim sherik deb bilishiga, shuningdek, respublikaning mintaqadagi roli ortib borayotganiga asoslanadi. Bu maqolada tasdiqlangan[3] Prezident Si Tszinpin tomonidan yozilgan. Prezident Mirziyoyev rahnamoligida O'zbekiston xalqi yangi O'zbekiston qurish uchun katta kompaniya

boshladi."O'zbekiston yangi qiyofa kasb etdi va uning xalqaro maydondagi mavqei sezilarli darajada mustahkamlandi. Do'stona qo'shni va keng qamrovli strategik sherik sifatida biz sizning muvaffaqiyatingizdan chin dildan mamnunmiz."O'zbekiston rahbarlarining ahamiyatini yilda Uksalish milliy harakati tomonidan o'tkazilgan 2021-global tadqiqot natijalari ham ko'rsatmoqda[4]. Shu asosda prezident Mirziyoyev tarixiy ahamiyatga molik 15 ta muhim islohotlar ro'yxati tuzildi. Ekspertlarning fikricha, O'zbekiston rahbariyatining eng muhim tashabbuslari mamlakat chegaralarini ochish va nazorat punktlarini tashkil etish, shuningdek, istisnosiz Markaziy Osiyo mamlakatlari bilan konstruktiv muloqotdir. O'zbekiston Respublikasi tashqi siyosati tamoyillarini o'z ichiga olgan asosiy hujjatlar Konstitutsiya, O'zbekiston Respublikasi tashqi ishlar vazirligining Nizomi[5], 'xalqaro shartnomalar to'g'risidagi qonun'[6], O'zbekiston Respublikasi Prezidentining O'zbekiston Respublikasi faoliyatini yanada rivojlantirish bo'yicha tashkiliy chora-tadbirlar to'g'risidagi qarori hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasi tashqi ishlar vazirligi[7], 2022-2026 yillarda yangi O'zbekiston ni rivojlantirish strategiyasi doirasida qabul qilingan qonun hujjatlari va boshqalar[8]. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi O'zbekiston Respublikasining 11-Oliy Majlisi tomonidan 8 yil 1992 dekabrda qabul qilingan. Unda suverenitet Deklaratsiyasi va O'zbekiston Respublikasining Davlat mustaqilligi asoslari to'g'risidagi qonunda mustahkamlangan prinsip va tamoyillar to'liq o'z ifodasini topgan. Xususan, xalqaro huquqning asosiy tamoyillarini tan olish va hurmat qilish tamoyillari; tashqi siyosatda o'z taqdirini o'zi belgilash; xorijiy davlatlar bilan diplomatik, konsullik, tijorat va boshqa munosabatlarni o'rnatish; vakolatli vakillarni xorijiy davlatlar bilan almashish; va xalqaro shartnomalar tuzish. O'zbekiston da boshqaruv shakli aralash respublikadir. Prezident davlat rahbari va ijro etuvchi hokimiyat (shuningdek Vazirlar Kengashining raisi). Davlatning oliy vakillik organi oliy Majlis bo'lib, u qonun chiqaruvchi hokimiyatni amalga oshiradi. O'zbekiston tashqi siyosati " suveren tenglik tamoyiliga asoslanadi. " O'zbekiston tashqi siyosati" davlatlarning suveren tengligi, kuch ishlatmaslik yoki tahdid qilmaslik, chegaralar daxlsizligi, nizolarni tinch yo'l bilan hal etish, ichki ishlarga aralashmaslik va xalqaro huquqning umume'tirof etilgan boshqa tamoyillari va normalariga asoslanadi " (17-modda)[9]. O'zbekiston Respublikasi tashqi ishlar vazirligi to'g'risidagi Nizom Nizom tashqi ishlar vazirligining maqomini, uning asosiy vazifalari, funktsiyalari, huquqlari, majburiyatlari, faoliyatini tashkil etish va hisobot berishini, shuningdek uni boshqarishning funktsional majburiyatlari va majburiyatlarini tartibga soladi"[10]. Ushbu holat Respublika Prezidentining tashqi siyosiy qarorlarda muhim rol o'ynashi bilan tavsiflanadi. O'zbekiston Prezidentining maxsus vakili Afg'oniston muammosini alohida masala sifatida ko'rib chiqadi va

umumiy Afg'oniston muammosini muvofiqlashtiradi. Sovet Ittifoqi parchalanganidan keyin O'zbekiston ning Afg'oniston bilan diplomatiyasini ikki bosqichga bo'lish mumkin: o'

- Birinchi bosqich (1991-2016) Afg'onistonga nisbatan uzoq va ehtiyotkor munosabat edi;
- Ikkinchi bosqich (2017-hozirgi) - siyosiy, iqtisodiy va gumanitar aloqalarni jadal mustahkamlash.

Bu davrda O'zbekiston hukumatlari tomonidan O'zbekiston -Afg'oniston munosabatlariga turlicha yondashuvlar qo'llanildi. Ammo O'zbekiston ning Afg'onistonga bo'lgan munosabatining asosiy xususiyati Afg'onistondagi vaziyatni (respublikaning Janubiy chegarasida davom etayotgan beqarorlik va radikalizmning o'sishi uning xavfsizligiga doimiy tahdid manbai) faqat harbiy yo'l bilan hal qilib bo'lmasligini anglash va Afg'onistonni Afg'onistonga qo'shilishi mumkinligini anglash edi. Markaziy Osiyo mamlakatlari. 26-yil 2022-iyul kuni Afg'onistonda 'xavfsizlik va iqtisodiy rivojlanish' mavzusida xalqaro konferensiya bo'lib o'tdi: Toshkentda 'Afg'onistonda xavfsizlik va iqtisodiy rivojlanish' mavzusida xalqaro konferentsiya bo'lib o'tdi. Anjumanda Afg'onistonning eng yaqin qo'shnilari, Janubiy Osiyo, Markaziy Osiyo va yaqin Sharq mamlakatlari, Yevropa Ittifoqi va AQShning maxsus vakillari, shuningdek, Afg'oniston muvaqqat hukumatining yuqori darajadagi delegatsiyasi ishtirok etdi. Xususan, Afg'oniston hukumati vakili va boshqa delegatsiyalar rahbarlari Prezidentimiz tomonidan ilgari surilgan Termiz-Mozori-I-Sharif-Kobul-Peshovar temir yo'lini qurish, Surxon-Puri Hamri elektr liniyasini yotqizish kabi tashabbuslarning muhimligini ta'kidladilar[11]. ushbu sohadagi eng muhim siyosat masalalari quyidagilardan iborat. Bu sohadagi eng muhim siyosiy savol-O'zbekiston Tolibon boshchiligidagi Afg'onistonga nisbatan qanday siyosat yuritishi kerakligi. 1996-2001 yillarda Tolibon hokimiyat tepasiga kelganida, O'zbekiston terroristik tashkilotlar, xususan, O'zbekiston Islom tashkiloti faollashgan davrni boshdan kechirdi. Bu o'sha paytda mamlakat milliy xavfsizligiga jiddiy tahdid solayotgani sababli, O'zbekiston Afg'oniston hukumati bilan bunday imkoniyat takrorlanishining oldini olish uchun konstruktiv muloqot olib borishga harakat qilmoqda. 2022-2026 yillarda O'zbekiston ning yangi rivojlanish konsepsiyasi tashqi siyosat kursini amalga oshirish bilan bevosita bog'liq qator vazifalarni o'z ichiga oladi:

- O'zbekiston ning sarmoyaviy muhiti va jozibadorligini yanada oshirish;
- jamoat xavfsizligining samarali tizimini yaratish va jinoyatchilikka olib keladigan shart-sharoitlarni o'z vaqtida aniqlash va bartaraf etish; davlatning mudofaa qobiliyatini yanada mustahkamlash va qurolli kuchlarning jangovar tayyorgarligi, jangovar qobiliyati va salohiyatini oshirish;
- Markaziy Osiyoda xavfsizlik, savdo, iqtisodiyot, suv, energetika, transport, madaniyat va gumanitar sohalaridagi yaqin hamkorlikni yuqori darajaga ko'tarish[12].

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi tashqi ishlar vazirligi faoliyatini yanada rivojlantirish bo'yicha tashkiliy chora-tadbirlar to'g'risida" gi Farmoniga muvofiq, tashqi ishlar vazirligining asosiy vazifasi mustaqillik, suverenitet, xavfsizlikni himoya qilishning siyosiy, diplomatik va xalqaro huquqiy vositalarini taqdim etishdan iborat O'zbekiston Respublikasining hududiy yaxlitligi, chegaralari daxlsizligi va boshqa milliy manfaatlar[13]. Tashqi ishlar vazirligi tarkibiga Markaziy Kotibiyat, Qoraqalpog'iston Respublikasi va mintaqaviy idoralar, xorijdagi diplomatik vakolatxonalar, konsullik muassasalari, vakolatxonalar, O'zbekiston Respublikasining xalqaro tashkilotlardagi delegatsiyasi, Doon axborot agentligi, Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti, tahlil va prognozlash markazi, xalqaro tashkilotlar vakillari kiradi. Diplomatik korpus xizmati bo'limi va tarjima bo'limi. Tashqi ishlar vazirining uchta o'rinbosari, bitta birinchi o'rinbosari va bitta maslahatchisi bor, ular O'zbekiston Prezidenti tomonidan tayinlanadi va lavozimidan ozod etiladi[14]. O'zbekiston ning zamonaviy tashqi siyosati an'anaviy hamkor davlatlar va boshqa davlatlar bilan Real munosabatlarni rivojlantirishga qaratilgan. Shu nuqtai nazardan belgilangan asosiy vazifalar iqtisodiy modernizatsiya va barqarorlik, aholi turmush darajasini oshirish va mamlakatni rivojlantirish uchun global iqtisodiy munosabatlarga integratsiyalashuvdir[15]. Abdulaziz Xafizovich Kamilov 3 yil 2012 yanvardan 27 yil 2022 aprelgacha O'zbekiston tashqi ishlar vaziri lavozimida ishlagan. Ayniqsa, 2005 yil 27 aprelda[16] Andijonda yuz bergan qonli voqealardan so'ng yomonlashgan O'zbekiston -AQSh munosabatlarini qayta boshlashda muhim rol o'ynadi. Prezident Shavkat Mirziyoyev Vladimir Imamovich Norovni yangi tashqi ishlar vaziri etib tayinladi. Norovning 2019-2021 yillarda SHHT Bosh kotibi sifatidagi faoliyati va Rossiya-O'zbekiston munosabatlarini yaxshilash borasidagi sa'y-harakatlari Rossiya elchisi Oleg Marginov tomonidan yuqori baholandi. Marginov O'zbekiston tashqi ishlar vaziri o'rinbosariga' xalqaro hamkorlikka hissa ' nishonini topshirdi[17]. Bir siyosatchining xalqaro kun tartibidagi pozitsiyasi boshqasining fikriga zid emas. Shuning uchun tanlangan strategiyada sezilarli o'zgarishlarni kutish mumkin emas. Tashqi ishlar vazirligida ishlash uchun kadrlar tayyorlashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti (UMED) diplomatlar tayyorlash bo'yicha oliy o'quv yurti bo'lib, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni bilan 23 yil 1992 sentyabrda tashkil etilgan. Universitet jahon diplomatiyasi va iqtisodiyoti, xalqaro huquq, davlatlararo va tashqi iqtisodiy aloqalar va xalqaro iqtisodiy aloqalar sohalarida mutaxassislar tayyorlaydi. Hozirda UMEDDA 1500 dan ortiq talabalar tahsil olishmoqda. Buyuk Britaniya, Yaponiya, Janubiy Koreya va Polshadagi yetakchi muassasalarning xorijlik professorlari muntazam ravishda ma'ruza o'qishga taklif etiladi[18]. Tashqi ishlar vazirligining yana bir filiali Dune axborot agentligi bo'lib, uning tashkil etilishi vazirlarning 13 yil 2019

sentyabrdagi qarori bilan tasdiqlangan. Agentlik faoliyat yuritib, mamlakatning zamonaviy o'zgarishlari, siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayotiga oid materiallar tayyorlaydi, Mirziyoyevning xalqaro tashabbuslariga bag'ishlangan teledasturlar va videofilmlar tayyorlaydi[19]. O'zbekiston BMT (1992-yildan) va uning ixtisoslashgan agentliklari, MDH (1991-yildan), IHT (1992-yildan), YEXHT (1992-yildan), XTTB (1992-yildan), XVJ (1992-yildan), IFC (1992-yildan), IDA (1992-yildan), YETTB (1992 yildan), Osiyo taraqqiyot banki (1992 yildan), IHT (1992 yildan), EXHT (1992 yildan), XTTB (1992 yildan), XVJ (1992 yildan), IFC, IDA (1992 yildan), YETTB, Osiyo taraqqiyot banki, CAC (1994 yildan), SHHT (2001 yildan), KXShT (1992 yilda a'zo bo'lgan, 1998 yilda to'xtatilgan, 2006 yilda qayta tiklangan) va boshqa 40 dan ortiq xalqaro tashkilotlar. O'zbekiston JSTda kuzatuvchi maqomiga ega; u 1999 yildan 2005 yilgacha GUUAM a'zosi bo'lgan (Prezident Karimov 2002 yilda chiqib ketishini e'lon qilgan va 2005 yilda rasmiy ravishda chiqib ketgan).1 bundan tashqari, O'zbekiston 2021-2022 yillarda SHHTga raislik qiladi. Rossiya tashqi ishlar vaziri Sergey Lavrov O'zbekiston ning ikki yo'nalishdagi faoliyatini yuqori baholadi: transport aloqasini rivojlantirish, energetika sohasidagi hamkorlik, aqlli qishloq xo'jaligi, raqamli transformatsiya, mintaqalararo aloqalar, yuqori texnologiyalar va innovatsiyalarni ilgari surish. Siyosatshunos Aleksey Martinov SHHTning Samarqanddagi sammitining ahamiyatini ochib berib, tashkilot G'arb yondashuvi va nazoratidan norozi davlatlar uchun muqobil bo'lganini ta'kidladi. Bugungi kunda SHHT davlatlar o'zgarish va rivojlanish bilan bog'liq qator masalalarni muhokama qilishi mumkin bo'lgan platformadir. Shuni esda tutish kerakki, ushbu global rivoyatning yaratuvchisi uning Bosh me'mori Putin edi. Ushbu g'oya Xitoy, Hindiston, Pokiston va boshqa mamlakatlar tomonidan iliq kutib olindi, ammo hozircha to'liq rasm hali aniq emas. Toshkentning manfaatlari cheklangan: turkiy davlatlar o'rtasida transportni bog'lash, mintaqa mamlakatlari o'rtasida sayohat qilishni osonlashtirish (Ipak yo'li vizasi loyihasi) va qo'shni davlatlar o'rtasida erkin savdo zonasini yaratish[20]. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021 yil O'zbekiston Respublikasi parlamentiga yo'llagan murojaatida Markaziy Osiyo mamlakatlari bilan uning siyosatidagi hamkorlikka alohida e'tibor qaratilgan[21]. Natijada mintaqada ikki tomonlama va ko'p tomonlama hamkorlik yangi bosqichga ko'tarildi. Xususan, 2017 yildan 2019 yilgacha Markaziy Osiyo mamlakatlari bilan o'rtacha yillik savdo hajmi 50 foizdan oshib, 5,2 milliard AQSh dollarini tashkil etdi. Shuningdek, O'zbekiston ning 2017-2020 yillarda mintaqa mamlakatlariga nisbatan ochiq, puxta o'ylangan va pragmatik siyosati natijasida suvdan foydalanish, chegaralarni demarkatsiya qilish va delimitatsiya qilish, transport kommunikatsiyalaridan foydalanish, O'zbekiston va qo'shni davlatlar o'rtasidagi chegarani kesib o'tish kabi masalalar hal etildi. Prezident Shavkat Mirziyoyev O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga

bag'ishlangan nutqida davlatning tashqi siyosiy faoliyati, birinchi navbatda, xalq va davlatning har tomonlama manfaatlariga asoslanishini ta'kidladi. Boshqa mamlakatlarning ichki ishlariga aralashmaslik, nizo va nizolarni faqat tinch va siyosiy vositalar orqali hal qilish[22] tashqi siyosatning asosidir. O'zbekiston o'z g'oya va manfaatlarini ilgari surgan holda barcha mamlakatlar bilan strategik sheriklik aloqalarini o'rnatishga intiladi. Masalan, u 'savdo urushdan ko'ra foydaliroq' degan fikrni ilgari surdi va Markaziy va Janubiy Osiyo mamlakatlariga xavfsizlik muammolarini o'z iqtisodiyotlari orqali hal qilishni taklif qildi[23]. Bu 2022-2026 yillarda O'zbekiston ning yangi rivojlanish strategiyasida tasdiqlangan. O'zbekiston turkiy davlatlar bilan hamkorlikni ham kengaytirdi: 2009 oktyabrda Ozarbayjon, Qozog'iston, Qirg'iziston, Qirg'iziston va Turkiya o'rtasida Naxchivan shartnomasi asosida turkiy davlatlar tashkiloti (OTG), turkiy tilli davlatlar hamkorlik Kengashi tuzildi. 2018 yilda O'zbekiston tashkilotga qo'shildi; OTGNING 9-sammiti 2022 yil noyabr oyida Samarqandda bo'lib, raislik Turkiyadan O'zbekiston ga o'tkazilishi rejalashtirilgan. OTG doirasidagi Turkiya va O'zbekiston o'rtasidagi[24] munosabatlar juda jadal rivojlanmoqda va har tomonlama strategik sheriklik darajasiga yetdi. So'nggi uch yilda O'zbekiston va Turkiya prezidentlari yetti marta uchrashib, munosabatlarning shartnomaviy-huquqiy bazasi sezilarli darajada kengaydi. O'zbekiston va Turkiya o'rtasidagi hamkorlikning huquqiy asosi O'zbekiston va Turkiya o'rtasidagi Do'stlik va hamkorlik shartnomasi bo'lib, ko'p tomonlama ikki tomonlama hamkorlikni kengaytirishga qaratilgan 123 ta shartnomadir. Bundan tashqari, davlat-davlat hamkorligining bir qator yangi organlari, jumladan, Davlat rahbari raisligida strategik sheriklik bo'yicha Oliy Kengash, tashqi ishlar vazirlari darajasidagi Qo'shma strategik rejalashtirish guruhi va parlamentlararo hamkorlik guruhi tashkil etildi[25]. Shunga qaramay, Rossiya Federatsiyasi bilan strategik sheriklik va hamkorlik darajasi O'zbekiston tashqi siyosatidagi eng muhim masalalardan biri bo'lib kelgan va shunday bo'lib qolmoqda. Vladimir Putin ta'kidlaganidek, Moskva va Toshkent o'rtasidagi muloqot chuqur, qizg'in va ko'p qirrali. So'nggi yillarda Rossiya va O'zbekiston bir-biriga faol yaqinlashib, xavfsizlik masalalaridan tortib ta'limgacha bo'lgan sohalarda keng ko'lamli qo'shma loyihalarni ishlab chiqmoqda. O'zbekiston resurslari Rossiya uchun nafaqat Rossiya Federatsiyasida talab qilinadigan mahsulotlar (to'qimachilik, meva-sabzavot mahsulotlari, plastmassa va kauchuk buyumlar, avtomobillar va boshqalar) ishlab chiqarilishi bilan muhimdir.), shuningdek, O'zbekiston Rossiya va O'zbekiston YaIMni oshirish uchun ishlatilishi mumkin bo'lgan katta ishchi kuchiga ega. Buning sababi quyidagilar. Toshkent iqtisodiy va texnologik rivojlanish, energetika, transport va ijtimoiy infratuzilmani o'z vaqtida yangilashdan manfaatdor[26].

XULOSA

Hozirgi kunda O'zbekiston xalqaro imidjini yaxshilash yo'lida bosqichma-bosqich harakat qilmoqda. O'zbekiston bugungi kunda bosqichma-bosqich o'zining xalqaro obro'sini oshirishga intilmoqda va iqtisodiy islohotlarni strategik ravishda olib bormoqda va qulay investitsiya muhitini yaratmoqda, shu bilan birga Konstitutsiyasida belgilangan milliy manfaatlariga ustuvor ahamiyat bermoqda. O'zbekiston ning tashqi siyosatdagi asosiy qadriyatlari turli mamlakatlar bilan har tomonlama munosabatlarni o'rnatish va ularni teng huquqli sheriklik va o'zaro hurmat tamoyillari asosida jahon iqtisodiy munosabatlari tizimiga kiritish, faol xalqaro hamkorlik, siyosiy hamkorlik, iqtisodiy hamkorlik, ilmiy-texnikaviy hamkorlik va madaniy hamkorlikni amalga oshirishdan iborat. O'zbekiston da 2022-2026 yillarga mo'ljallangan tashqi siyosat strategiyasi, yangi O'zbekiston ni rivojlantirish konsepsiyasi mavjud. Bugungi ko'rsatkichlar amalga oshirilayotgan islohotlar va muhim davlatlar bilan hamkorlik natijalari Toshkentga yangi sifat bosqichiga chiqish imkonini beradi, degan xulosaga olib keladi: O'zbekiston ning ShHTga raisligi O'zbekiston siyosiy sohada ishonchli davlat ekanidan dalolatdir. Bu, albatta, jahon hamjamiyati mintaqaga va ayniqsa, o'zini ishonchli kuch deb e'lon qilgan ushbu mamlakatga faolroq qiziqish bildirayotganini anglatadi. O'zbekiston Markaziy Osiyoda aholisi eng ko'p bo'lgan mamlakat bo'lib, xom ashyo va ishchi kuchi ko'p. Uning tashqi siyosatining asosiy printsipi uning suvereniteti va milliy manfaatlarini himoya qilishdir. Shuning uchun O'zbekiston o'ziga xos 'g'arbparast' yoki 'rossiyaparast' pozitsiyani egallamaydi, balki G'arb va Sharq mamlakatlari bilan mohirona hamkorlik qilib, moslashuvchan o'yinchi bo'ladi. Respublika strategik sheriklari - Rossiya, Turkiya, Xitoy va Markaziy Osiyo mamlakatlari bilan hamkorlik sur'atlarini oshirishni rejalashtirmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Малышева Д.Б. Партнерство России и Узбекистана // Вестник Дипломатической академии МИД России. Россия и мир. 2021. № 2. С. 121-131.
2. Курылев К.П., Дегтерев Д.А., Смолик Н.Г., Станис Д.В. Количественный анализ феномена геополитического плюрализма постсоветского пространства // Вестник международных организаций: образование, наука, новая экономика. 2018. №1. С. 134-156.
3. Агентство новостей Podrobno.uz «Председатель КНР Си Цзиньпин написал статью, посвященную развитию китайско-узбекских отношений» [Электронный ресурс] // [https://podrobno.uz/cat/politic/predsdatel-knr-si-tszinpin-napisal-statyu-posvyashcheniyu-ravvitiyu-kitaysko-uzbekskikh-otnosheniy/](https://podrobno.uz/cat/politic/predsdatel-knr-si-tszinpin-napisal-statyu-posvyashcheniyu-razvitiyu-kitaysko-uzbekskikh-otnosheniy/) (дата обращения 10.09.2022)
4. Официальный сайт общенационального движения «Юксалиш» [Электронный ресурс] // https://yumh.uz/ru/news_detail/368 (дата обращения 17.08.2022)

5. Закон Республики Узбекистан, от 06.02.2019 г. № ЗРУ-518 «О МЕЖДУНАРОДНЫХ ДОГОВОРАХ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН» [Электронный ресурс] // <https://lex.uz/docs/4193763> (дата обращения 18.08.2022)
6. Указ Президента Республики Узбекистан, от 28.01.2022 г. № УП-60 «О СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ
7. Положение о Министерстве иностранных дел Республики Узбекистан (Приложение N 3 к Постановлению Президента РУз от 05.04.2018 г. N ПП-3654) [Электронный ресурс] // https://mm.uz/contentfMoc=539156_&pshducts=1_vse_zakonodatelstvo_uzbekistana (дата обращения 18.08.2022)
8. Постановление Президента Республики Узбекистан, от 05.04.2018 г. № ПП-3654 [Электронный ресурс] // <https://lex.uz/docs/3611280> (дата обращения 18.08.2022)
9. Статья 1 Конституции Республики Узбекистан [Электронный ресурс] // <https://lex.uz/docs/35869> (дата обращения 19.08.2022)
10. Конституция Республики Узбекистан [Электронный ресурс] // https://base.spimform.ru/show_doc.fwx?rgn=818 (дата обращения: 19.08.2022)
11. Постановление Президента Республики Узбекистан, от 05.04.2018 г. № ПП-3654 [Электронный ресурс] // <https://lex.uz/docs/3611280> (дата обращения: 19.08.2022)
12. Электронная газета «Янги Узбекистан» [Электронный ресурс] // <https://yuz.uz/ru/news/mid-uzbekistana-opublikovalo-zayavlenie-po-itogam-mejdunarodnoy-konferentsii-po-afganistanu> (дата обращения: 21.08.2022)
13. Указ Президента Республики Узбекистан, от 28.01.2022 г. № УП-60 Указ Президента Республики Узбекистан, от 28.01.2022 г. № УП-60 [Электронный ресурс] // <https://lex.uz/ru/docs/5841077> (дата обращения 20.08.2022)
14. Постановление Президента Республики Узбекистан, от 05.04.2018 г. № ПП-3654 [Электронный ресурс] // <https://lex.uz/docs/3611280> (дата обращения 20.08.2022)
15. Положение о Министерстве иностранных дел Республики Узбекистан [Электронный ресурс] // https://nrm.uz/contentf?doc=539156_&products=1_vse_zakonodatelstvo_uzbekistana (дата обращения 20.08.2022)
16. Dr. Nazrin ALIZADA «Влияние Мирзиёева на внешнюю политику Узбекистана» [Электронный ресурс] // Анкарский центр исследований кризисных ситуаций и политики // <https://www.ankasam.org> (дата обращения 20.08.2022)
17. ИА «Дунё» [Электронный ресурс] // https://dunyo.info/ru/site/inner/zamestitelyu_glavi_mid_

uzbekistama_vruchen_znak_za_vklad_v_mezhdunarodnoe_sotrudnichestvo-jcT (дата обращения 20.08.2022)

18. Официальный сайт УМЭД [Электронный ресурс] // <https://www.uwed.uz/ru/pages/about-UWED> (дата обращения 20.08.2022)

19. Информационное агентство «Дунё» [Электронный ресурс] // https://dunyo.info/ru/site/inner/informatsionnoe_agentstv_o_dunio_otmechaet_pervuyu_godovshinu_svoego_sozdaniya-ncA (дата обращения 20.08.2022)

20. Узбекистан / Участие в международных организациях и международных режимах, основные внешнеполитические контрагенты и партнёры, отношения с Россией [Электронный ресурс] // Политический атлас современности // <http://www.hypo.ru/tom2/1765.html> (дата обращения 20.08.2022)

21. Информационное агентство Sputnik Узбекистана [Электронный ресурс] // <https://uz.sputniknews.ru/20220729/lavrov-otsenil-predsdatelstvo-uzbekistana-v-shos-26640577.html> (дата обращения 20.08.2022)

22. Ш. М. Мирзиёев «Самаркандский саммит ШОС: диалог и сотрудничество во взаимосвязанном мире» // Официальный сайт Президента Республики Узбекистан [Электронный ресурс] // <https://president.uz/ru/lists/view/5495> (дата обращения: 14.09.2022)

23. Информационный портал Life.ru [Электронный ресурс] // <https://life.ru/p/1524288> (дата обращения 08. 10.2022)

24. ИА REGNUM «МИД: Узбекистан продолжит следовать курсу самостоятельного развития» [Электронный ресурс] // <https://regnum.ru/news/polit/3585113.html> (дата обращения 21.08.2022)

25. ИА Review.uz «Послание Президента Узбекистана Шавката Мирзиёева Олий Мажлису» [Электронный ресурс] // <https://review.uz/post/poslanie-prezidenta-uzbekistana-shavkata-mirziyoyeva-oliy-majlisu> (дата обращения 21.08.2022)

26. Официальный сайт Института стратегических и межрегиональных исследований при президенте Республики Узбекистан «Сотрудничество Узбекистана и Турции выведено на уровень всеобъемлющего стратегического партнёрства» [Электронный ресурс] // <https://isrs.uz/ru/maqolalar/sotrudnicestvo-uzbekistana-i-turcii-vyvedeno-na-uroven-vseobemlusego->